

Huvudman

Lerums kommun

Ärendet

Tematisk tillsyn av genomförandet av garantin för tidiga stödinsatser vid grundskolan Lektorpskolan A i Lerums kommun

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Lerums kommun en anmärkning avseende brister rörande genomförandet av bedömningsstöden i årskurs 1. Lerums kommun ska senast **den 28 mars 2024** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet kan inte överklagas enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen (2010:800).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:5173) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har inom ramen för en tematisk tillsyn av genomförandet av garantin för tidiga stödinsatser inlett en tillsyn av Lektorpskolan A i Lerums kommun.

Syftet med denna tillsyn är att bedöma om skolor genomför garantins olika moment i enlighet med bestämmelserna.

Tillsynen har genomförts genom digitala intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens och med rektorn den 24 oktober 2023. Vidare har dokumentation granskats, bland annat förteckning över personal och dess kompetens, beskrivningar av arbetet med garantin för tidiga stödinsatser, samt en beskrivning av elevernas kunskapsutveckling eller måluppfyllelse i förskoleklass, årskurs 1 och årskurs 3 i svenska, svenska som andraspråk och matematik.

Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Genomförande av garantin för tidiga stödinsatser

Obligatoriska kartläggningsmaterial, bedömningsstöd och nationella prov

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens, rektorn samt av ingiven dokumentation framgår följande.

Förskollärarna har använt det nationella kartläggningsmaterialet "Hitta språket" och "Hitta matematiken" under höstterminen 2022. Aktiviteterna har genomförts med samtliga elever i huvudsak inom den ordinarie undervisningen. Under vårterminen 2023 har en uppföljning skett med de elever som inte uppnått målen i kartläggningsmaterialen.

De nationella bedömningsstöden i årskurs 1 har delvis använts under höst- och vårterminen läsåret 2022/2023. Det nationella bedömningsstödet i taluppfattning har genomförts under både höst- och vårterminen. Eleverna har genomfört de muntliga uppgifterna på höstterminen och de muntliga och skriftliga uppgifterna på vårterminen. Det nationella bedömningsstödet "Läsa" har använts under både höst- och vårtermin 2022/2023. Delen "Skriva" har endast genomförts under vårterminen 2023.

Lärarna har genomfört de nationella proven i ämnena matematik och svenska eller svenska som andraspråk under vårterminen i årskurs 3. Tre elever i årskurs 3 har dock inte genomfört de nationella proven eller delar av nationella proven. Rektorn har utifrån en pedagogisk kartläggning, utredning och en analys i samråd med specialläraren och elevernas vårdnadshavare tagit beslut om att undanta dessa tre elever från att genomföra de nationella proven. En av de undantagna eleverna har dock genomfört matematikdelen av nationella provet med anpassningar.

Rättslig reglering

I förskoleklass ska Skolverkets kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet (dnr 2019:567) och kartläggningsmaterial i matematiskt tänkande (dnr 2019:568) användas. För varje elev ska läraren använda kartläggningsmaterialen vid avstämningstillfällen under höstterminen (8 kap. 2 och 3 §§ skolförordning [2011:185], 2-5 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet och i matematiskt tänkande i förskoleklass, SKOLFS 2019:16).

I årskurs 1 i grundskolan ska Skolverkets nationella bedömningsstöd i läs- och skrivutveckling (dnr 2019:563) användas i ämnena svenska och svenska som andraspråk och Skolverkets nationella bedömningsstöd i taluppfattning (dnr 2019:564) användas i ämnet matematik. För varje elev ska läraren använda bedömningsstöden vid avstämningstillfällen under både höstterminen och vårterminen (9 kap. 22 b och c §§ skolförordningen och 2 – 4 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan och sameskolan, SKOLFS 2016:66).

I årskurs 3 i grundskolan ska nationella prov genomföras på vårterminen i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Ett nationellt prov består av flera delprov som samtliga ska genomföras under en viss period, vilken för läsåret 2022/23 var den 13 mars till och med den 17 maj 2023 (9 kap. 20, 21, 22 och 22 a §§ skolförordningen och 5 § SKOLFS 2021:69).

Om det finns särskilda skäl får rektor besluta att en lärare inte behöver använda kartläggningsmaterial, nationella bedömningsstöd eller nationella prov, eller delar av dessa, för enskilda elever (9 kap. 20 § skolförordningen, 6 § SKOLFS 2019:16 och 6 § SKOLFS 2016:66).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister avseende skolans arbete på området "obligatoriska kartlägningsmaterial, bedömningsstöd och nationella prov.

Av utredningen framgår att eleverna i årskurs 1 endast har genomfört delarna i "Läsa" av det nationella bedömningsstödet i läs- och skrivutveckling under höstterminen 2022. Delen "Skriva" av bedömningsstödet i läs- och skrivutveckling genomfördes med eleverna först under vårterminen 2023.

Enligt Skolverkets föreskrifter ska det nationella bedömningsstödet i läs- och skrivutveckling användas för varje elev i årskurs 1 vid avstämningsstillfällen under både höstterminen och vårterminen. Vid varje avstämningsstillfälle ska läraren utgå från Avstämning A, B eller C i bedömningsstödet. Bedömningsstödet består av två delar, den muntliga delen "Läsa" och den skriftliga delen "Skriva".

Skolinspektionen bedömer således att det är en brist att eleverna i årskurs 1 inte har genomfört samtliga delar i det nationella bedömningsstödet i läs- och skrivutveckling under höstterminen 2022. Att eleverna har genomfört delen "Skriva" under vårterminen 2023 förändrar inte denna bedömning, eftersom bedömningsstödet i sin helhet ska användas vid avstämningsstillfällen under både höst- och vårterminen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Lerums kommuns verksamhet vid Lektorpskolan A har inte uppfyllt författningarnas krav vad gäller genomförandet av garantin för tidiga stödsatser. Av utredningen framgår dock att skolan genomfört stora delar av de nationella bedömningsstöden. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att endast tilldela Lerums kommun en anmärkning.

Särskild bedömning och planering av insatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens, rektorn samt av ingiven dokumentation framgår följande.

Efter att lärarna sammanställt resultaten av de nationella kartlägningsmaterialen, nationella bedömningsstöden och nationella proven i svenska, svenska som andraspråk eller matematik under året 2022/23 har analysmöten skett. Där har elevernas resultat analyserats av lärare och speciallärare.

Efter genomförandet av de obligatoriska materialen har lärarna bedömt att det funnits elever som uppvisat indikationer på att inte uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som senare ska uppfyllas. Dessa elever har "gulmarkerats" i sammanställningen. Lärarna har då, i samråd med specialpedagogisk kompetens genomfört en särskild bedömning av de "gulmarkerade" eleverna. Vid den särskilda bedömningen har elevernas kunskapsutveckling och behov av insatser diskuterats. Även extra kartläggningar har planerats och genomförts. Det har anmälts till rektorn de i de fall elever har varit i behov av särskilt stöd.

För de elever som efter den särskilda bedömningen bedömts vara i behov av stödinsatser i form av extra anpassningar i aktuella ämnen har planering av dessa skett i samråd med speciallärare. Elevernas extra anpassningar har genomförts inom ramen för den ordinarie undervisningen och dokumenterats skriftligt.

Rättslig reglering

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. En särskild bedömning ska även göras i lågstadiet i grundskolan om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3 (3 kap. 4 § 1 st. skollagen).

Om det efter en särskild bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras för stöd i form av extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn om att elevens behov av särskilt stöd behöver utredas (3 kap. 4 § 2 st. skollagen, 3 kap. 5 § skollagen och 3 kap. 7 § skollagen).

Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna för extra anpassningar eller för anmälan till rektor om särskilt stöd redan är uppfyllda. Det ska i sådant fall skyndsamt planeras för extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn (3 kap. 4 § 3 st. skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning och vid planering av extra anpassningar när det i förskoleklassen eller lågstadiet upptäcks att sådant stöd behöver ges i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Samråd enligt 3 kap. 4 a § p. 1 och 2 behöver dock inte genomföras om den ansvarige förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4 a § 1 st. p. och 2 samt 2 st. skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller att, i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens, genomföra särskild bedömning av elevs kunskapsutveckling och planera extra anpassningar.

Uppföljning och överföring

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens, rektorn samt av ingiven dokumentation framgår följande.

Förskollärare och lärare har i samråd med specialpedagogisk kompetens följt upp vidtagna extra anpassningar i aktuella ämnen vid uppföljningsmöten med ett intervall på sex till sju veckor. Vid dessa möten har det diskuterats om åtgärderna varit effektiva, vad som behöver utvecklas och göras annorlunda.

Resultatet av uppföljningarna av extra anpassningar har överförts till lärare som ska ansvara för eleven i kommande årskurs. Överlämningen från förskoleklass till årskurs 1 och från årskurs 3 till årskurs 4 har skett vid möten i juni 2023 där överlämnande och mottagande lärare samt elevhälsa och rektor har deltagit. Vid överlämningen till årskurs 4 har även elevernas överlämnande och mottagande rektor deltagit.

Elevernas resultat av de nationella kartläggningsmaterialen, bedömningsstöden och nationella proven i svenska, svenska som andraspråk och matematik samt elevernas extra anpassningar har funnits med i det dokumenterade underlaget för överlämningen.

Rättslig reglering

I slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet i grundskolan och sameskolan ska det genomföras en uppföljning av sådant stöd som getts enligt 3 kap. 5 § skollagen (extra anpassningar) i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs (3 kap. 4 b § skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid uppföljning enligt 4 b §. Samråd enligt 3 kap. 4 a § p. 3 behöver inte genomföras om den ansvarige förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller uppföljning av extra anpassningar och överföring av resultatet av uppföljningen till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs.

Beslutet har fattats av utredaren Fredrik Asplén.

Utredaren Kajsa Wennberg har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Magnus Ledman medverkat.